

Inleiding:

Op 20 februari vond een bespreking plaats over inventarisatie-technieken, waarbij de HH. Buurma en Frieswijk een uiteenzetting gaven over inventariseren. Van de Hr. Swart, - die ook tot dit "panel" had zullen behoren, maar die door het verzetten van de datum van de bespreking verhinderd was de bijeenkomst bij te wonen -, waren schriftelijk een aantal opmerkingen ontvangen.

Kort daarop legde de Hr. Buurma zijn gedachten vast in een artikel "Enkele opmerkingen over inventariseren van vogels". De leden, die dit artikel nog niet separaat ontvingen, krijgen het als bijlage van het Mededelingenblad van maart 1970.

Uit de avond van 20 februari werd een commissie "geboren", bestaande uit HH. Buker, Buurma, Hartog en Versluys, die in overleg met adviseur Frieswijk een inventarisatie-programma samenstelden, dat besproken werd op een bijeenkomst op 7 maart 1970.

De 6 door deze commissie voorgestelde soorten, te weten: grote bonte specht, boerenzwaluw, heggemus, nachtegaal, braamsluiper en wielewaal, werden zonder meer geaccepteerd.

Op voorstel van de Hr. Brander werd hieraan toegevoegd de spotvogel, en op voorstel van de Hr. G. Oreel de bosrietzanger. Op later datum werd nog besloten de matkop in de groepsinventarisatie te betrekken.

Het Amsterdamse Bos werd in 4 stukken gedeeld:

De Noordkant: Noordgrens Nieuwe Meer en IJssloot, Zuidgrens de as van de Roeibaan, aan weerszijden doorgetrokken tot resp. de westgrens (Ringvaart) en Oostgrens (Hoornsloot) van het Bos.

De middenmoot, met als Noordgrens de as van de Roeibaan, als Zuidgrens de Burgemeester Colijnweg, als Westgrens de Ringvaart, en als Oostgrens de Hoornsloot en de Landscheidingsvaart, werd in tweeën gedeeld, n.l. in:

Midden-West en

Midden-Oost,

met als grenslijn tussen beide gebieden, van het Noorden uit: paddestoel 2 aan de autoweg langs de Roeibaan bij de "1000 m", volgens de afslag van de autoweg naar de parkeerterreinen bij de Grote Vijver en het Openluchttheater, tot brug 527, en vandaar de waterlijn volgend van de kanobaan in Westelijke richting, via Grote Vijver en Kleine Vijver zuidwaarts tot het Westelijk viaduct.

IV. De Schinkelpolder tussen Burg. Colijnweg en Bosrandweg, met de Ringvaart als Westgrens. Aan Oost- en Zuidoost-zijde inclusief het Oeverlanden Reservaat van de Amstelveense Poel, en het Oeverland van de Kleine Poel, voorzover dit grenst aan de Kleine Noorddijk.

Coördinatoren zijn:

Noordkant: Mej. van Drooge en Mevr. Brinkers

Midden-West: J. Buker en A. Hartog

Midden-Oost: G.J. en H. van Bladeren en A. Hartog

Schinkelpolder: F. Versluys en W. van der Schot.

Ieder VWG-lid kan meedoen, op welke dag of op welk uur ook, voor alle 9 soorten of een deel daarvan, dit laatste in het bijzonder indien men nog niet voldoende bekend is met zang etc. van een aantal soorten.

Kaartjes van de 4 gebieden zullen bij bovengenoemde leiders der inventarisatie-groepen verkrijgbaar zijn.

(Inv. 1970, 2e blz.)

De kaartjes moeten volledig worden ingevuld:

naam waarnemer(s) - datum - precies van hoelaat tot hoelaat men waarnam in het gebied in kwestie (uren aangeven van 0 t/m 24, zodat duidelijk blijkt of men 's morgens, 's middags, 's avonds, of 's nachts op pad was) - weer (zon - bewolking - neerslag - temperatuur - windkracht en windrichting) - de zangactiviteit, kort omschreven.

Mate van nauwkeurigheid, waarmee men in een bosgebied meent te hebben gewerkt.

Voor het intekenen van de soorten op de kaartjes worden de volgende afkortingen gebruikt:

gbs - grote bonte specht	wie - wiewaal
bz - boerenzwaluw	s - spotvogel
hm - heggemus	brz - bosrietzanger
n - nachtegaal	mm - matkop
br - braamsluiper	

Zingende vogels worden voorzien van een cirkeltje om de afkorting. Een streepje onder de afkorting duidt er op, dat de vogel een gedrag vertoonde (anders dan zang) dat er op zou kunnen wijzen dat hij een territorium verdedigde.

Een vierkantje om de afkorting = een gevonden nest.

Wanneer dezelfde vogel op meer plaatsen zingend wordt aangetroffen, m.a.w. zich verplaatst en dan weer gaat zingen, noteren we die verschillende plaatsen en verbinden we de afkortingen door een lijntje.

Als in groepsverband wordt geïnventariseerd, kan de leider het invullen van het kaartje aan een deelnemend lid overdragen, doch hij/zij blijft verantwoordelijk voor het juist en volledig invullen daarvan, en bewaart alle kaartjes tezamen.

Onderstaand wordt t.a.v. alle soorten een korte toelichting gegeven. De nummers tussen haakjes (..) verwijzen naar "De Vogelwereld van het Amsterdamse Bos", door Drs. J.J. Frieswijk (verkrijgbaar bij de IVN-balie in het Bosmuseum). De dáárin vermelde gegevens worden onderstaand niet herhaald.

Voorts wordt speciaal aanbevolen de lectuur van "Vogels in hun domein", door Prof. Dr. L. Tinbergen, uitgave Thieme, Zutphen.

Voorzover in het onderstaande nog andere literatuur wordt genoemd, bevindt deze zich in de "bibliotheek" van de VWG. Mej. van Drooge zal van genoemde artikelen een mapje samenstellen, dat kan circuleren bij de deelnemers/-sters aan de inventarisatie.

1. Grote bonte specht (137)

Niet alleen roffelen noteren, maar - aangezien ook de o⁺ roffelt - ook de sexe. Voorts ook noteren roepende, c.q. fouragerende, c.q. overvliegende exemplaren.

De grote bonte specht is een moeilijk te inventariseren vogel, zodat alle waarnemingen, in welke vorm ook, van belang zijn.

Litt.: Hoe gebeurt het roffelen van de grote bonte specht, door J. Loterijman; Natuurhistorisch Maandblad 1948, 9 blz.

2. Boerenzwaluw (145)

Soort in landelijk onderzoek. Zie Med. Blad 1969-IV; van december '69, blz. 3. De Hr. Reijnders zal voor deze soort als coördinator optreden. Voor de groepsinventarisatie geldt: zoveel mogelijk gedetailleerde tellingen. T.z.t. zal A. de Jong, met assistentie van een drietal adspirant-leden, vanuit een boot de bruggen contrôleren op nesten.

Litt.: Boerenzwaluw nesten onder de bruggen in de Mastenbroeker polder, door R. v.d. Berg en A. Timmerman. Levende Natuur, 1960, 6 blz.

(Inv. 1970, 3e blz.)

3. Heggemus (159)
Aan de Noordkant nam het aantal toe van 2 terr. in 1961 tot 7 terr. in 1963. In 1969 11 territoria. Dit betreft de "Noordkant" volgens de oude begrenzingsen, die aan de Oostkant eindigden bij de Tribune en de speelplaats.
Vroege soort. Waarnemingen na half mei hebben vermoedelijk betrekking op tweede broedsels, zodat de inventarisatie van het eerste broedsel daarvoor dient te worden afgesloten.
4. Nachtegaal (171)
In de jaren 1967 t/m 1969 werden de territoria over het hele Bos geteld door J. Buker en A. Hartog; steeds ca. 45 territoria.
5. Bosrietzanger (178)
Aan de Noordkant in 1945 ca. 15 terr.; daarna geleidelijke afname tot ca. 10 terr.. In 1969: 2 territoria.
Niet karakteristiek voor oudere Bos-gedeeltes ("randvogel").
6. Spotvogel (180)
Aan de Noordkant teruggelopen van 85 terr. (1945) tot 11 à 8 terr. (1961-1963); de laatste jaren geen territorium meer aldaar.
Niet thuis-horend in ouder bos.
7. Braamsluiper (184)
Soort in landelijk onderzoek. Zie Med. Blad 1969-IV, dec.'69, blz.3.
Aan de Noordkant: 1944-1952 steeds ca. 5 terr.; 1961-1963 1 terr.; de laatste jaren geen territorium meer aldaar.
Coördinator: de Hr. Reijnders, die deze soort tevens "privé" onderzoekt via taperecorder-methode
Litt.: Het voorkomen van de braamsluiper in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal, door P.J. Zomerdijs. De Pieper, dec. 1967 (6e jrg. nr. 11). Zie aanvulling onderaan.
8. Matkop (197)
Ook deze soort wordt via de taperecorder-methode onderzocht door de Hr. Reijnders. Hiernaast door de groepsinventarisaties.
Territoria vast te stellen vnl. op baltsroep-waarnemingen. De "zang" als in de Vogelgids omschreven, wordt vrijwel niet waargenomen.
Litt.: Het voorkomen van de Matkop (*parus montanus rhenanus*) en de Glanskop (*parus palustris palustris*) in de Gemeente Amsterdam en in het Amsterdamse Bos, door G. Oreel. Med. Blad 1e jrg., 1963, nr. 3.
9. Wielewaal (220)
Soort wordt landelijk onderzocht. Med. Blad 1969-IV, dec.'69, blz. 3.
Aan de Noordkant hoogste aantal 1948: ca. 7 terr.. In 1963: géén.
In 1968 en 1969 weer resp. 2 en 3 territoria.

De gegevens van de Noordkant over de jaren t/m 1964 werden ontleend aan "Balans 25 jaar Noordkant" van Drs. J.J. Frieswijk, gepubliceerd in het Med. Blad 3e jrg. no. 2, blz. 5-11 (maart 1965)

T.a.v. de Braamsluiper verwijzen we nog naar een artikel in Natura van april 1968, blz. 59 e.v.:

"Eerste resultaten van een onderzoek naar het voorkomen van de braamsluiper" door Jaap Taapken.

Dit is een overzicht van de gegevens over 1967.

Natura bevindt zich niet in de VWG bibliotheek, maar alle KNNV-leden zijn hier automatisch op geabonneerd.

A. Hartog